

САНА ОЛОХ

Х а н ы а т
1931 сэл алтынны
15 күнүттэн тахсар

ССКП ЧУРАПЧЫТААБЫ РАЙКОМУН УОННА НАРОДНАЯ
ДЕПУТАТТАР ОРОЙУОННААБЫ СОВЕТТАРЫН ОРГАНА

№ 80 (5904)

1983 сэл. От ыйын 7 күнэ
ЧЭППИЭР

Сыаната
2 харчы.

ХОДУНАЛАРГА, САЙЫЛЫКТАРГА

Хадьымал кэннир

Ханыс да сылын звенейоидуур опыттаах отчут Иван Павлович Сивцев салайар 8 киһилээх итин звенота «Чурапчы» совхоз Сыланнаабы отделинстын отчуттарын икки ардыларыгар таниллыбит социалистическай куоталааны итинки күөнүгэр иһэр.

Бу күнүгэ звено Са-

табай үрөһүн Бэрэ энэр баар ходуналарыгар үлэлиир. Киһилэр бэрэһэнни туругунан 10 гектардаах сири оҕустулар, 3 гектары мустулар.

Коллектив быйыл сайын общественной сүөһүгэ 150 тонна дорооххой аһылыгы соботуопкалыыр былааннаах. Звено чилиэннэрэ күн-дьыл турган биэрдэһинэ ити соруудагы болдьоһун итинкэ толорорго соруктаналлар. «СО» корр.

Бугулар бачыгырыллар

Чакырга Николай Нестроев салайар механизированной аңардаах звенота Эрилик Эристин аатынан совхозка оттооһуну биир бастакынан саҕалаабыта. Бу уон биир киһилээх, үлэһэ түмүүлээх коллектив билгитин Толоон тулатынаабы ходуналарга үлэлиир.

Бэрэһэнни туругунан киһилэр 36 гектары оҕустардылар, 12 гектары мустардылар. Ходуна хоһууттара сарсынныттан кэбиһини саҕалаахтара.

Хадаарга Уоржа учаастагы таһынаабы алаастарга Петр Михайлович Степанов салайар 11 киһилээх көлө-илии звенота 25 гектардаах ходуна өлгөм үүнүүтүн талларды, 8 гектары мустарды. Р. ДАНИЛОВ.

СҮӨҮГЭ КИМ ТӨҥӨ АҢЫЛЫГЫ БЭЛЭМНЭЭТЭ

(ОТ ҮЙҮН 6 КҮНҮНЭЗЭИ ТУРУГУНАН)

Совхозтар, отделениелар	Үлэһит ахсаана	Охсуу (гектар)	Кэбиһи (тонна)	Сылас (тонна)	От мезк- күтэ (тонна)
Карл Маркс	283	285	3,4	—	—
Одьулуун	141	103	—	—	—
Мутудай	69	90	3,4	—	—
Бахсы	73	92	—	—	—
Субурууснай	169	129	2	—	—
Хатылы	88	59	—	—	—
Болтоҕо	81	70	2	—	—
Эрилик Эристин	208	330	2	—	—
Хопторо	64	90	—	—	—
Хадаар	37	51	—	—	—
Хайахсыт	55	135	2	—	—
Чакыр	52	54	—	—	—
«Чурапчы»	247	185	—	—	—
Сылаҕ	135	139	—	—	—
Килөөккү	52	23	—	—	—
Арыылаах	60	23	—	—	—
«Мындабаайы»	89	170	—	—	—
Болутур	65	140	—	—	—
Соловьев	24	30	—	—	—
Оройуон үрдүнэн	996	1099	7,4	—	—

ТЫА ХАҢААҢЫСТЫБАТЫН УПРАВЛЕНИСТА.

КҮН

хонуохтаах саҕаҕар санньылан эрдэһинэ бийиги Карл Маркс аатынан совхоз Мугудайдаабы отделинстын В.В. Коркин салайар калым механизациялаах звенота үлэлиир сиригэр — Бөтүгүттэбэ тийдибит. Отчуттар омур-баанын олоһоллор эбит. Муһунардары, волокушаны холбоһомут трактордар тохтоон, иһийэн тураллар.

— Мантан киһэ буоллаҕа дии, дьэ, үлэһит үгэһэ. Саҥа саҕалаан эрэбит, — диир күлэ-үөрө хардарар звеньевой бийиги ыйыппылытыгар.

Отчуттар ходунаҕа бидеһимеҕа бастакынан, от ыйын 28 күнүгэр, ниирбиттэрэ. Бастаан утаа чугастаабы алаастарга бөһүөлөктөн сылдьан үлэлээбиттэрэ. Оттон от ыйын 5 күнүгэр хоно

ДЬУЛУРБА ДЬОН

сылдьан оттуурдуу тэриэһин Бөтүгүттэбэ көһөн кэлбиттэрэ. Оҕустара аччылар: сельсовет депутата Алексей Коркин уонна Михаил Максимов бэйэлэрэ туспа баллаакканан хоно сылдьан үлэлииллэр. 80-тан тахса гектар сири оҕустарбыттар. Мустараччылар. Максим Коркин уонна Иннокентий Толстоухов онорбут субууларга харах ыларын тухары долгун-долгун кэккэлээн сыталлар. Звено-ҕа саамай уһун кэмнэ үлэһит кэбиһээччи Петр Хоротанов — биир төһүү үлэһит. Киһилэр бастакы отторун от ыйын 4 күнүгэр Аччылы Борсулаахха туруорбуттара.

— Былырын ити сиртэн икки от кэлбитэ, быйыл, үлүннэр-дэххэ, 20 центнердээх

биир оту кэбистибит Ходуна үүнүүтэ мел-тех. — дөһөллөр отчуттар.

Ол үрдүнэн звено быйыл хаһан да ылымматах элбэх — 6800 центнер оту со-ботуоркалыыр соруу ылыммыт. Саамай үгэһинэн оттообут са-йыһынарыгар, 1980 сыл-лаахха, 5800 центнер оту чөмчөппүттэрэ. Онҕон быйыл сайын отчуттары күүрээп-пэх үлэ күүтэр.

Улахан ардактар мөһөйдөтөхтөрүнэ отчуттар күрүө тууар былааннаахтар. Манна дараган күрүө туһу-нан аҕыһах тыл. Звенолар сыл ахсын кэ-риэтэ сааһаттан-сааһа кэрдэн от кү-рүөгүн туталлар. Кы-һынын ону оту ти-йээччилэр тракторы-нан тоһута тэбистэрин кэбиһиллэр. Элбэх

мас-от алдьатыллар, үлэ күнэ сүтэр. Ма-һыаха отделинелар сааһааччыларга бол-домтолорун уураллара наада.

Отчуттар сельсовет исполкомун председа-теля М. Д. Кроннико-вада пладаларын ту-руорса-лар: көһө сыл-дьар сварочнай агре-гаты хас да сыл ту-руорсубуттара быйыл да булуллубатах, иланга аҕыһах.

— Тохтоон туруох-пут баара дуо? Тоһо күүспүт кыайарынан туһунэр буолаахпыт дии. Хоту алаастар-быт ааспыт сылларга үчүгэйдик үүнэр эти-лэр — эрэлбит онно, — диир звеньевой Васи-лий Васильевич Кор-кин.

Үлэ дьонун быһаа-рыһыалара — итинник. Оттон киһилэр тылла-рын тылга бырахпат дьон.

М. МИХАЙЛОВА.

ийгэ киһилэр хас биир-ди ынахтан 254-түү кг ылан соруудахтарын 41-дин кг аһардылар.

Коллективка орду-дук көрдөрүүнү комсомо-лец Яков Филиппов си-тиһэр. Эдэр ыанньыксыт

ынаһын ахсыттан күнүгэ 11-12 кг үрүгү илгэни үрүлүтэр. Оттон настан-ник Михаил Иннокентье-вич 491-дин кг үтүү ыан, былаанын 152-дин кг куоһарда.

М. КИРИЛЛИН.

түүһүнүн чэпчэтэр павильоннар оһоһу-луһулар.

ХАВАРО В.С.К.А.И. Хабаровскайдаабы не-би араарар заводи үлэһэ киһилэриллибит Далинай Востокка бас-такы улахан кыамта-лаах озофторнай ус-тисини флотун хас биирдирлэрэ 30-туу тыһыынча кэригэ төһө уйуқтаах та-кердар сериалара ха-натылаа. Херсоннаабы Ленинскэй комсомол судноны өрөмүөннүүр производственной хол-боһук тиксириннэрэр кытылыттан «Дми-трий Менделеев» диз-геловой судно баста-кы рейсигэр аттанна.

Бу серия урут ту-туллубут танкердар-тан уратытынан икки хос корпускаа буо-лар. Оннук конструк-ции муораны нефть бородууһуларын аң-спиритини аччатар.

ТЕМИРТАУ (Кара-ландинская уобалас). Темиртау олоһор дыа-ларын массивтара уон-на промышленнай предриятиелара аһ-тобус саҥа кыһас-парипуттарынан хол-боһулар. Итин оһо-роһу туһунан этии «Эн-куоратын» — эн кыһа-ныахтааххын» диир темаҕа ытыллыбыт оһо-роһу уопсай полит-күһүнэ киһилэриллиби-тэ. Учечайдар пасса-жирдары таһыа саа-май табыгастаах ва-рианнарын ырытан онорбуттара. Массы-нылар сылдьар суол-лара кылгатылыһа, муһулар комбайнны оттон таксилар тох-туур сирдэрин сорох-торо уларытылыһы-лар, пассажирдар күү-

«Знамя» соахос механизатор-дара өт хомууругар үгэс курдук туттула сылдьыбыт трактор-най талискалери от-ставкаҕа ыаттылар. Киһилэр ходоной ча-һыгар улахан кузовы олоһорон брэг бурдук хомуйар комбайны хаһтардылар. Кузов-ка бизэ тонна от ки-рэр күһүнэ аҕыһах мүнүүтэ иһигэр сүө-кенир: Сыл оһоһуута кузов тутар автома-тор туһунан этии «Эн-куоратын» — эн кыһа-лар. Т-150 тракторга ныахтааххын» диир холбоһомут биир сто-темаҕа ытыллыбыт говоз хас да трактор-биир уопсай полит-күһүнэ киһилэриллиби-тэ. Учечайдар пасса-жирдары таһыа саа-май табыгастаах ва-рианнарын ырытан онорбуттара. Массы-нылар сылдьар суол-лара кылгатылыһа, муһулар комбайнны оттон таксилар тох-туур сирдэрин сорох-торо уларытылыһы-лар, пассажирдар күү-

Олохтоох рациона-лизатордар ырытан онорбут ныма-лаарынан уобалас атын хаһаайыска били-эһинэ эргэ бурдук хо-муйар комбайнны уларыталаан эрэллэр.

СССР дөһрөһөндөннэрин иһигэр иһиллэринэн.

АЗЕРБАЙДЖАН-СКАЯ ССР. Бүтүн СССР норуоттарын иһигэр кэриэһинэ Нагорно-Карабахской автономной уобалас тэриллибитэ 60 сыла туолуутун бэлэтиир.

Карабахтар бы-дыр-быдыртыттан ви-нграды үүннэринэн, кө-сүөһү итингитинэн, кө-бүөрү өрүүһүн, солко-ну оһоруунан дьарык-таналлар. 1923 сыла доһордоһууларына баста-арыттары тэһиһтэххэ автономнай уобалас промышленноһа 600 үгүһэ үүннэ уонна би-литин күннэ бүтүн нэһ-тэр представитель-лэрин кыттылары-нан тутулуубут гидро-технической комплекс-водохранилищета 130 тыһыынча гектары ууттуур.

Синимок Тертер төгүл үүннэ уонна би-литин күннэ бүтүн нэһ-тэр представитель-лэрин кыттылары-нан тутулуубут гидро-технической комплекс-водохранилищета 130 тыһыынча гектары ууттуур.

СССР педагогическай ин-ститутка, техникум-фотохрониката.

Кодьүүнүн үрдэтиэх тустаахпыт

Пятилетка сүрүн сы- уонна ССРС Верховнай
зын бастаан аһара тү- Советин ахсыс сессия-
мүтүннэ. «Мындааайы» тын матырыйаалларын
сөхкөс сүөсүһүттэрэ ити пропагандалааһын а
тэмнэ үүтү ыһын бы- партком бэлдэһиэхтэ
лаһын 103 бырыһыан үлэлиир. Бу бэдэр поли-
тордордуар. Уут маччи- тическай событтарын
ронт бастаан ыйытар ла- сибээстэн идеологическай
ппа обилиннэ: график ва- активка семинар ыһыл-
ловой ыһыннэ 17 быры- быт. Кинилэр фермалар-
һыһыннан, государства а уонна хонуу-таары
атылааһынна 25 быры- отууларга Пленум уонна
һыһыннан кучарыһы- сессия матырыйаалларын
на. Ити—киин отделение пропагандалаа сылдьал-
сүөсүһүттэрин онгөлөрө.

Бу отделение Сатпаас От ферматын коллектива маччиронг ыйдарыгар фу-
ражый ыһах ахсылтан 94-түү кг үүтү ыһырга үрдэтилибит эбэһэ-
дистибе ыһынан совхоз ыһыһахыттарын УРАДК көрдөрүүлээх үлэбэ
ыһырга. Эмиэ Болугур субан сүөһүнү көрөөчү-
лөрө оройуон үрдүнэн ыһыһахыһахтар. Үлэ ба-
ры салааларыгар социа- листическай куоталаһы-
ны итинник бачыһнара- на тирэбирэн тэрийэбит.

Сайынныгы былдыһык- таах күннэргэ маассабай, политическай үлэни сов-
хоз үрдүнэн партком идеологическай группата, отделениеларга партбю-
ролар секретардара А. Е. Макаров уонна М. М. Диодоров салайааччылар-
даах 5-тип—6-дыы киһи- гэх идеологическай хаач-
чыһыны звенолара тэри- йиллэр. Сайылыктарга

уонна оттуур звеноларга 21 агитатордар, 13 поли- информатордар ананны- скар. Бу күннэргэ 3 лек- ция аабыһыһа, 29 бэснэ- дэ онгоһулунна. Бисе фер- мада итиннэ 11 хонуу- таары отууларга кыһыл муһунуктар үлэлиилэр. Политинформатордар уон- на агитатордар агроном В. Г. Ильина, ветврач В. И. Николаева, отде- лениелар управляюндай- дара И. Д. Кронников, В. Н. Сазонов уо. д. а. ыһа- ннык фермаларга, хонуу- таары отууларга былаан- нахтык сылдьаллар, иһэстэбэ үлэни-хамнаһы тэрийинни иһэн-тоһон биллээлэр, бэснэдэлэри өтөртуулар, үлэһиттэр маддыйыларын толоруу- га көмөлөһөлөр.

ССКП КК бэс ыйынаа- ы (1983 с.) Пленумун

И. ЯКОВЛЕВ, партком секретара.

Оскуола олоһо

„ЧЭЧИР“ ДЬОРО КИЭНЭТЭ

От ыйын 3 күнүгөр Ва- на. ЫБСЛКС райкомун
саада иһэһэ үлэ-хамнас секретара В. А. Федорова
үмүрүйбүтүн кэһнэ Ха- уонна лааһыр салайаач-
тыһы орто оскуоланы чыта учуутал Г. Н. Ам-
иһинэн тэрийлибит «Чэ- мосов лааһыр үлэтин са-
чир» үлэ уонна сынны- далаабыһынан оһолору
дан лааһырын быйылгы эһэрдэлээтилэр. Харда ты-
сезона аһыллыһыгар лы лааһыр командири IX
аналлаах үөрүүлээх биз- кылааһы бүтүрбүт комсо-
чэр буола. Хатыһы Ой- молец Костя Чичигина-
бон Күөлүгөр ыйырай кө- ров эттэ, киһи оһолор то-
рөр лааһыр 14 чилиһнэ рообут совхозтарыгар
курулас ардаһтан иһни- күүстэрэ төһө кыайары-
бэһкэ тийһиннэр, лааһыр нан көмөлөһөлөрүгөр
чилиһиннэрэ бары—67 оһо эрэннэрдэ.

«Чэчир» быйылгы сезо- нун аалай диктатын Кос-
т Чичигинаров, Наташа Ванна уонна лааһырга бастаан сынны сынны-
наар В. В. Попов, оһолор наставниктара, мустубут дэон үөрэн-көтөн көрүс-
түлэр.

Үлэ уонна сынныалан лааһырдарын иһки арды-
ларыгар социалистичес- кай куоталаһыны усулуо-
буһата биллиһиннэрилин.

СЫРАЛААХ ҮЛЭ ТҮМҮГЭ

Е. И. Куранков за- тыһан Чурапчы орто оскуолатын быйыл 80 үөрэнэччи бүтүрдэ. Кинилэр ортолоругар оскуола кизн туттар бастыһ үөрэнэччилэ- рэ, общественниктара, чулуу спортсменнара бааллар.

Сотурутаарыта бую- дан ааспыт ыһуус- никтар оскуолааары тийэх балларыгар, ди- ректор И. А. Ники- тин, олохторун көрө- бэһиэ түгэһинэн эһэр- дэллэн туран, киһи- лэргэ ситиһ-хотуу ат- тэстаттарын туттарда. Онно бастаһынан Х «в» кылаас комсоры Лариса Седумова аата заттанна.

Лариса маннайгы кылаастан наар «в» сыһаһа үөрэммитэ. Бииргэ үөрэнэр оһо- лоро киниэхэ комсо- молецкай тэриһтэлэ- рин салайыһыны мээ- нэһэ итэрбэһэтэхтэрэ. Комсомолка үерэби, общественной үлэни уонна спорду табан дьүөрэллэр. Киһи иһэ- тэ коммунист Р. П. Седумова оһотун үе- рэһипит-һипит педа- гогическай коллек- тивка истинник мах- тыһа. Выпускникта- ры эһэрдэлсэн П. Н. Калачев, С. С. Вилю- кина, В. И. Макарова уо. д. а. тыл эттилэр.

Выпускниктар хан- на да сылдьыһыттарын иһин кыһат ан- ныан көтүһүт төрө- бүт оскуолаарын аа- тын үрдүктүк тутарга эрэннэрдилэр.

В. ИГНАТЬЕВ.

У. АТЛАСОВА, Субуруускай аатынан совхоз профкомун председателэ.

Педагог өр сыллаах сы- ралаах үлэһэ ССРС хас да медалларынан, ССРС, РСФСР уонна Саха АССР Үөрэһин министрествола- рын Вочуотунай грамота- ларынан, о. д. а. наһара- даларынан бэлэһэтэммитэ.

Елена Григорьевна оло- гун артыһа Ф. А. Кон- стантинов эмиз оройуон биир кырдыһас, опыт- таах учуутала, норуот үе- рэһиритигэр 44 сыл уе- тата айымныһаахтык үлэһэбитэ.

Ийэлээх аһа бисе оһону лнтэн, үөрэтэн сүһүөхтэ- ритэр туруордулар. Кини- лэртэн Миһа Рыһада аһиационнай, Лида Мос- коватаары технологичес- кай институттары бүтэ- рэн үлэһин сылдьаллар.

М. СОЛОВЬЕВА.

45 СЫЛ—ОБОЛОРОДУУН

Е. Г. Охлопкова Якут- скойдаары подрибфагы бүтүрөн учуутал буюу- дуттан 45 сыл ааста. Ки- ни билигин 25-с сыһын Чурапчы орто оскуола- тыгар үлэлиир. Букһары бастаан сирэйиттэн сажа- лаан үөрөһипит оһолоро билигин бэйэлэрэ араас илэлээх үлэһиттэр бую- дулар: У. И. Аржакова— СТУ омум тыһыгар пре- подавателэ, А. Ф. Хомота- нова — зоотехник, Н. И. Матвеева — нефтениже- нер, А. А. Попов — врач уо. да Барыларын аа- ҕан сиппэһикин.

Елена Григорьевна кэ- нники уон сыһа үөрөһипит оһолоро кылаастарыгар иһкис сыһын хаалбаһка бука бары орто оскуола- ны ситиһинилээхтик бү- түрдүлэр. Итиннэхэ Е. Г. Охлопкова үтүөтэ-өһтө кырата суох. Бэйэ билигин сыһамта- та суох үрдэһини—учуу- тал үлэһитигэр ситиһинити биир мэхтиһтэ. Елена Григорьевна начальнай кылаастар учууталларын методическай холбоһугун хас да сыл энчигэ суох салайан биир илэлээхтэ- ритэр элбэхтик көмөлөс- пүтэ. Киһи Чурапчы орто оскуолатыгар бастыһ опаты тардыһы туһунан өһөрбүт дакылаата «На- чальная школа» суру- налга бэһэттэммитэ. Ону Учууталлар илэлэһин үр- дэтэр республикатаары институт туста брошюра- ҕа таһаартарбыта.

Госстатистика инспектурата иһитиннэрэр: СОВХОЗТАР СҮӨҺҮ ИИТИИТИГЭР 1983 СЫЛ

Совхозтар	Эт сүөһүтэ (центнер) тым ыһах ыйыһыһынан				Эти государства атыһаһыһын (центнер)				Үүтү валовой ыһын (центнер)				Үүтү государства атыһаһыһын (центнер)				Биир фуражнай ыһахт и манна (кг)			
	Ыһаһа- лааһы былаан	Туола	%	1982 с.	Ыһаһа- лааһы былаан	Туола	%	1982 с.	Ыһаһа- лааһы былаан	Туола	%	1982 с.	Ыһаһа- лааһы былаан	Туола	%	1982 с.	Ыһаһа- лааһы былаан	Туола	%	1982 с.
Кара Маркс	1570	1637	104,2	—	1570	1632	103,9	—	12530	12483	99,6	—1515	10800	9278	85,9	—54	666	645	—75	
Субуруускай	700	776	110,8	—	700	788	112,6	—	4330	4706	108,7	+466	3760	3689	98,1	+672	577	564	+51	
Эрилик Эристин	1620	1869	115,4	+59	1620	1869	115,4	+46	11900	11713	98,4	-1179	10100	9742	96,5	-182	677	621	-75	
«Чурапчы»	990	1299	131,2	+219	990	1255	126,8	+219	7250	7164	98,8	-144	6200	5710	92,1	-220	577	495	-16	
«Мындааайы»	920	1161	126,2	—	920	1161	126,2	—	5990	6199	103,5	+785	4840	4746	98,1	-861	619	627	+97	
Орой, үрдүнэн	5800	6742	116,2	+489	5800	6705	115,6	+553	42000	42265	100,6	+3157	35700	33165	92,9	-645	635	596	-52	

ОТ ХОМУУРА—БАРЫБЫТ
ЧИЭСИТ ДЬАЛАТА

ардаа өтгүнээдн алаас-
тарга тэхсан үлэлнэхтэ-
лэ. Итгэн таһынан кэби-
һинэ уонпа күрүө тутуу-
тугар субуотуннуктары
тэрийнэхпит.

Бу күннэргэ эиэнэ чиглээннэрэ толору сүүмэрдэнэн от хомууругар тахсарга бэлэмнэнэ сылдыаллар. Онон быйыл даҕаны тэрдиллибит сорудагы толорор ийин бары күүспүтүн ууран үлэһин саныааһыт.

И. АРТЕМЬЕВ,
«Янгуэсьстрой»
мехучасток
начальник

таах. Сезон устата 100 тонна оту бэлээннэхтээх. Итингэн хаалбыт 30 тоннатан оройуон киингээри маһаһыһынар кол-лективтарыгар үллэрдит. Хас биирдни киһи сайын устата 6-һыи цен-тиертэн итэһиһи суох оту согуотупка д а а т а ы н а тирддилиибит былааны телосор кыахтаахчыт.

Соторутаагыта буолбут
производственный му-
нааха коллектив ула-
скаһтар «Сельхозтехника»
колбоһук рабочайдара,
инженернай-технической
улаһыттары уонна сулуус-
таһаарыта оттообунта
таһаарыт ытырыыла-
рын дүүһүлэһэн баран
дьылланан өбүүр бигэ
сигналаахтарын биллэ-
лээт.

И. МОНАСТЫРЕВ,
районный
бырабылгынчы
председатель.

От хомууругар Дмитрий Григорьевич Ильин салтайааччылаах училище үөрөнчаччилэриттэн уонна преподавателэриттэн сүүмүрдэммит кэллм меконизациялаах элэонууһундйибит. Бу күннүргэ миннэлэр прессподпорцигы таһан бүтэрэн эрэлэр. Ону таһынан трактордар уонна агрегатагыстах өрмүөһүннэрин ыһаа сылдыаллар. Сарсын бөһүөлүктэн алта километрдээх Тубулутта хоһууһунан кириэн охсуулу саалалыыһынан барыахтаахтар.

Техника кыйдан кири-
гэт сирдэрин илиинэн ох-
туга уонна эвенбут ка-
бинета элбэтэтигэ маас-
кай субуотунууларын
үүэлэйдэри тэрийэргэ бы-
ланныыбыт. Ону тэнэ
тиригдиллэн үлэһиттэр-
тигигэр чопчу соруудахта-
ы тирээтэлаабыллар.

М. МАКСИМОВ,
13 №-дээх
СИТУ директора.

11 ТОННАН АҢАРЫАХТАРА

Одыдуун эргизинин үлэ-
ннэттара общественнай
сүөһү аһалытын бэлэм-
нээһинигэ Болугур нэһи-
лигин олохтоохторун
ытыарыахтарын дыһала-
нан өбүүллэр. Кинилэр
соторутааҕыта байыларын
успай мунуахтаралар
балаан ыйын 1 күнүгэр
дээр селесовет исполко-
мунан тиздэлибит 25
тонна былаан оннугэр 36
тоннаны оттууга эба-

Эбэнээтэлистибэни толорор туһутар коллектив 12 чилинэ бары биридчилэрэ 3-түү тонна оту сорботуоппалыада.

Эргизэн үлэһиттэрэ итин тэтгэ отчутта-ры бородуукталарыннан уолло бары наадан табаардарынан харгыһа суох хааччыларга быһаарыннылар.

Г. КОЛЕСОВ.

Анардас бэс мыйгар
Бийрдин ынахтан үүтү
ыаһын графита 66 кг куо-
һарылыһна. Эдэр ыан-
ныксыттар бары гра-
фиктарын тутуһаллар.

Коллектив комсомра Дария Софронова сыйла-
рышыбыт 17 ыназыттан
хас биридинлэригээн сый
анарыгар 1279-туу, бэс
ыйыгар 306-дыы кг үүтү
лаан бэлигээнмт кир-

биитин куюларда.

Оройуон бастыг ферматын үлэтигэр бастуун Н. Н. Космофонтон улахан көмөлөөх. Мэччиргиннэх сирдэри тал сындыан ынахтар тото хама аһымылларын хааччылар.

СНИМОККА: комсом.
Дария Софронова; бас
туук Н. Н. Кеенофонов
П. Оконешников
фотолара.

Люба Борисовна уонна Дуяна Кривошапкина иккилии буолан бириднэ ыанньыксыгэ ынаҕын туппутар. Парасковья Христофорова бэйэһэ сана ыанньыксыттыгэ тахсар Пет. Монастыреву, Виктор Захаровы уонна Никола. Ефремовы уерэтэн бара уоллускаага барыахтаах. Онон үүт үгүннээн ыана кыдарыгар ситиһиин ээрдэр эрчиннэре, үлэ ээпитиннэстэрэ быһаабыла.

— Ардах түстөрүнө, тинчкит таһа киһи сото-ттар дээрэ түһөр бада-раана буолар. Дээ, онну-ка үлээлэххит ээ,— дии-стэршэй кыргыттарыгар Комбикормнара быстан-беран санга азалылыбыт. Онон манга итэрс-быһа-гас, үлэ ыракаттар-суох буолбатахтар.

Ыаныыксыттар оло-тустарынан, чуолван, эби-иһылыгы оноруу туһу-нан, бу муньахтарыгар эмээк быһаарыстылар. О-лүйнаары быһааннарын-иэдэлэтэри соруудах-тарын билистилэр. Түмүгү-ферма үрдүгүн күөгү-галовойунан 9,3 центне-үтүт ыырга сорул туруо-лунулар.

М. МИХАЙЛОВА.

СҮӨЛ ОНГОУУГА НААДЫАР

Үүт бяныбылсыттан, харчы-үп ороскуоттанан
зоотехнистан, осемена- ыанар. Ордул сайынты
тортан, бостууктан меха- камнз, фермалар -сайы
анизаторга, тутазчыга- лынтайга тарбанан оло-
нойа үтүс дьон сыра- рор, өлгөм үүт ыанар ка-
лауу катарынык үтүс митор, суол-нис кунабан

буулан ону бириэмэтиг
заводка тийдбэнкэ
буурлу онгоруу олуе ал-
лах. Чуолаан, бийнхэ,
Эрионк Эристиян авты-
нан совхозка, оройуон да
үрдүнэн.

ЫЙЫН 1 КҮНҮНЭЭБИ КӨРДӨРҮҮЛЭРЭ

Баях төрлөтө		Баях сүүхү өлүүтэ		Оя нийгэр нийрэй		Бээ төрөөтө		Салгы өлүүтэ		Оя нийгэр худун		Баярн буюу хатна		Оя нийгэр иск, снэмэл	
1982 с.	1983 с.	1982 с.	1983 с.	1982 с.	1983 с.	1982 с.	1983 с.	1982 с.	1983 с.	1982 с.	1983 с.	график	туула	график	туула
1644	1355	176	127	85	91	1214	993	24	67	—	—	1945	1463	1500	994
397	569	156	126	87	66	656	561	72	44	—	—	665	627	525	437
1278	1208	355	196	259	120	1226	900	37	57	—	—	1380	1539	1030	708
871	1051	198	144	143	84	660	510	22	64	—	—	1240	1135	995	606
706	815	113	151	49	60	724	254	60	56	—	—	650	827	—	—
5350	4993	998	744	623	421	4480	3158	215	288	—	—	5880	5591	4050	2745

11 ТОННАН АҢАРЫАХТАРА

Одыдуун эргизинин үлэ-
ннэттара общественнай
сүөһү аһалытын бэлэм-
нээһинигэ Болугур нэһи-
лигин олохтоохторун
ытыарыахтарын дыһала-
нан өбүүллэр. Кинилэр
соторутааҕыта байыларын
успай мунуахтаралар
балаан ыйын 1 күнүгэр
дээр селесовет исполко-
мунан тиздэлибит 25
тонна былаан өнүгөр 36
тоннаны оттууга эба-

[illegible]

МИЛИТАРИЗАЦИЯ СУОЛУНАН

АХШ государственной секретаря Дж. Шульд-соторутаагыта Филиппин-нэргэ уонна Таиланга сылдьан кэллэ. Бангкок-ка киэи Соторуулуу-ниини Азия государств-наларын ассоциациятын (АСЕАН) чилиэнэ дойду-лар тас дыалаларын министрларын АХШ-Япония, Канада, Австра-лия, Новая Зеландия уонна ЕЭК представител-лэрин кытары икки күн-нээх сүбэ мунньахтары-гар кыттыһы ылла.

Манилада уонна Банг-кокка кэпсэтиилэр сүрүн темаларынан Соторуу-луу-илинни Азиятаагы баһыяныа буолла.

Биллэрин курдук, бу оро-йуонга баһыяны-май-гыны тупсарарга Индо-китай социалистической государстволара (ВСР, ЛНР уонна Кампучия НР) регион проблемала-рыгар конструктивнай сыһыаннарынан үөскэ-тиллибит төрүттэр итин-

нэ дьиниэх кыахтар бааллар. Ол эрэри оло-ру аанна ахтыбакка, АХШ уонна киини союз-таахтара АСЕАН дойду-ларын Индокитай госу-дарстволарын утары харсыһыһарарга өссө төгүл сорунулар. Сүбэ мунньах түмүк комю-нистыгар США дойдула-рын куттала суох буо-лууларыгар сүбэааһын төрүтүнэн регион госу-дарстволарын ис дыа-ладарыгар тастан ороо-һуулар буолаһтарын ту-һунан боппурус тумнуу-га хаалларылына.

Вашингтон байыаннай экономической ытааһы-ны туттан туран, регион-га экономической, со-циальной уонна куль-турнай биригэ үлэлэһи-ни олохтуурга ананан териллибит АСЕАН ба-йыаннай-политическай

союзка кубулуйуутун си-тиһэ ситиһэр. Онуо-к алынса американскай империализм Азияда уонна аан дойдута бү-түнүүттүгэр бэйэтин экспансионистскай бы-

Комментатор колонкалары

лааннарын олоххо кил-лэрэр туһутар төрийэр агрессивнай блоктарын сыабыгар өссө бири сү-һүбүтүнэ буолуох этэ.

АХШ ити сыалынан АСЕАН дойдуларын ми-литаризацияга үтүрү-һэр, АСЕАН дойдулар байыаннай былааннары сөнгөһүннэрин, сөбүл-лүһүтүгэр күүстөр биригэ холбоһон үлэлэһиннэрин чочуйуу, о. д. а. курдук туһаайыһаларынан бири-гэ үлэлэһиннэрин ко-

булуйуу. Көпүккэ кэмнэ АХШ ытааһыныан АСЕАН дойдуларын ба-йыаннай күүстэрин түр-гүн тэтиминэн улаатын-ныры ыттылар. 1975 сылтан бэттэх, дини ити-тиннэрэр «Ю. С. Ньюс энд уорлд рипорт» дини американскай ежеле-делник, юнилар ба-йыаннай ороскуоттара үс төгүл үүннэ. 1981 сыллаахха Индонезия байыаннай сыалларга 2,7 миллиард доллары, Малайзия—2,1 миллиард доллары, Таиланд—1,3 миллиард доллары, Фи-липпиннар—900 мөлү-һүөн доллары уонна Син-гапур—700 мөлүһүөн доллары ороскуоттаабыт-тара. Онуоха АХШ ити дойдуларга сааны-сөби кылаабынай огорон би-рээччинэн буолар.

АХШ США-га бэйэтин байыаннай өттүгөн баа-

рын мэдди күүһүрдэр. Киин Филиппиннэргэ байыаннай базалар ки-иэ ситимнэрин тэрийдэ, Таиланга тирэх пуун-нардаах уонна базалар-даах. Кэники бачыкка Филиппиннэргэ баар Су-бик бей (МБК) уонна Кларк-филд (СВК) база-ларга ядернай сэрин сэ-бэ баарын туһунан ити-тиннэри күүрөйдэ.

Американскай дипло-матической ведомство баһылыга Таиланга уон-на Филиппиннэргэ сыл-дьыта Вашингтон АСЕАН дойдуларыгар регионнаары баһыяны-майгыны сытылрхатар курсу сыналааһынын салгыһын, ити бөлөбү Азияга итиннэ Даль-най Востока бэйэтин гегемонистскай былаан-нарын олоххо киллэри-гэ тардарга сорунарын туоһулуур.

М. ЯКОВЛЕВ,
ССТА ырытааччыта.

Ханна үөрэниэххэ?

САХА ГОСУДАРСТВЕННЫЙ УНИВЕРСИТЕТА

Кэтэхтэн үөрэниэххэ эби-лыны биллэрэр: Математическай фа-культетка. Идэтэ—мате-матик.

Биолого-географическай факультетка. Идэтэ—био-логия, география.

Историко-филологичес-кай факультетка. Идэтэ—нуучча тыла уонна ли-тература, саха тыла уонна литература.

Үөрэни болдього—ба-рыларыгар 6 с.л.

Докумуоннар от ыйын 31 күнүгэр диэри ылы-лаллар. Кириин экзамен-нэр—атырдыах ыйын 1—15 күннэригэр маннах диссипилиналарга.

Математика идэтигэр—математика (сургутан уонна тыллан), физика-ба (тыллан), нуучча ты-лыгар уонна литература-тыгар (сургутан);

Биология идэтигэр—биология (тыллан), химия (тыллан), ма-тематика (тыллан), нуучча тылыгар уонна литературатыгар (сургу-тан);

География идэтигэр—география (тыллан), СССР историятыгар (ты-ллан), математика (тыллан), нуучча тылы-гар уонна литератураты-гар (сургутан);

Нуучча тылын уонна литературатын идэтигэр—нуучча тылыгар уонна литературатыгар (тыл-лан уонна сургутан), СССР историятыгар (ты-ллан), омук тылыгар (тыллан);

Саха тылын уонна ли-тературатын идэтигэр—саха тылыгар уонна ли-тературатыгар (сургутан уонна тыллан), СССР историятыгар (тыллан), нуучча тылыгар уонна литературатыгар (сургу-тан).

Факультетын уонна идэтин ыйан туран рек-тор аатыгар бэриллэр са-баһылыаһыада маннах докумуоннар сыймарыл-лаллар орто үөрэх туһу-нан докумуон (дьиннэ-гэ), үлэлэбит-сиртэн ха-рактеристика, үлэ ки-инискэтин куоппуйата, 266 №-дээх форманан медреска, 3х4 см кэ-мэйдээх 4 фотокартчыка.

Производства үлэли-сыйдыар дьон, үөрэххэ ылыһынахтарына, СССР Министрлэрин Совет-тын 1959 с.л. от ыйын 2 күнүнээри уурааһынан көрүлүбүт чэпчэтиллэ-ринэн туһаналлар. Эка-мен туттаралларгар ке-нүллэммит рабочайдарга уонна сулууспалаахтарга уопускаларыгар эбии хаһнастарын төлөөбөккө туран, 15 календарнай күнү, кэлэр-барар суол-ларын аахсыбакка, бэ-риллэр.

СГУ аадырыһа: 677016 Якутскай—16, Белинскэ уул., 58 сана үөрөнэр-ла-бораторнай корпус, 30 кабинет, Телефона 3-63-07

Культурнай олох

БАСТЫН БИБЛИОТЕКАРЬ

Акулина Михайлов-на ааспыт кыстыкка идеологической хаа-чыһы группатын чи-лиэнин уонна биб-лиотекарь быһыты-нан ордук таһаары-лаахтын үлэлэстэ. Ки-ин отделение сүөсү-һүттэрин 100 быры-һыан кинигэнен хаа-чыһыны оройуонга бири бастагынан си-тиһитэ. Арыылаахха 37 сүөсүһүт кыстык устата 667 кинигэни уларсан аахтылар. Дой-ду Аска-уолга прог-рамматыгар аналлаах кинигэ быһыапката терилиннэ, боснадалар оҥоһулунулар. Биб-лиотекарь көбүлэһи-ниин манна тематич-ескай биһэрдэр, аа-дааччылар конферен-циялара, о. д. а. дыа-һаллар кэрэхсэбил-лээхтик ытыллаллар.

Библиотекарь бааһа-чылар бары аранала-рын интериэстэрин, саастарынан уратыла-рын учуоттаан үлэ-лиир. Арыылаахтар мэдди элэккэйдик көрсөр, наада буолла-рына сүбэлиир, көмө-лөһөр аламаарай ха-баайкалаах библиоте-кара ол да киин тар-таран сылдьаллар.

Сельскэй библиоте-калар икки ардылары-гар тэтитилибит со-циалистической куот-аһымы сым аһардаагы түмүгүнэн бэйэтин бө-лөһөр А. М. Попова сөбүддиссэйдээх Арыы-лаахтара сельскэй библиотека кыайы-лааһынан тахсыбыта түбөспүччэ буолбатах. Бу—өр сыллаах, утум-наах үлэ түмүгэ.

И. КАНДИНСКАЯ.

ЫЧЧАТЫ СЭНЭЭРТЭ

Хоптоҕо Культура-тын дьинигэр быһыл диско клубу үлэлэти-бит. Аан бастаан тари-йэр буолан элбэх мэ-һэйи көрсүбүппүт эрэри ыччаттар. Бэ-йэлэрэ олору туоратар уооллары булбуттара. Слайдалар суохтар-та, ону энцидиаскобу-ни солбуйбуппун. Дис-ко клуб үлэтигэр бири эбөһөтэллэни көрдө-бүлүнэн өнөөх муы-ка буолар. Ол биһиэхэ эмнэ суоҕа. Маннаха электиктэрбит баһаа-рынай, чаас үлэһит-тэрин кытта сүбэлэһэн механической туһа-нарбытыгар көмөлө-сүттүр.

Биһиэхэ биллэринэн, диско клуб икки чаас-таах—биллэрэр уон-на аралдытар, ол эбэ-тэр музыкальной. Ма-нааха биһиги үсүһү-

нөн талааннаахтар дьэурдарын көрдөрө-р чаастарын эбэн биэр-биһипит. Итинни тар-иэн 4 төгүллээн араас дыаһаллары ыттыбыт. Бастагы түмүүбүт «Алла Пугачева—э-страда сулуһа» дини ааттамыта. Билли-лээх советскай ырыа-ныт туһунан эрдэттэн бөлөмнөһөн бараһыч-чаттарга кэпсэбинпит, киин толорбут ырыа-ларын истиһиппит, үс-күүлэһиппит. «Маши-на времени», «Бийит-эппиэттибит» биһэр-дэри, тылынан суру-чаады ыччаттар эмнэ кэрэхсэбиттэра.

Үчүгэй базаны тари-ни, биллибитин өссө көтөтөн диско клуб үлэ-тин салбаан ытыгар, өссө интериэһинэй оҥ-рор бадалаахпыт.

В. ФЛЕГОНТОВ.

Спорт ветерана санаатын этэр

Атах оонньуута—но-руоппут киэн туттуута. Спорт бу көрүгэ нэһи-лиэннэ киэн аранатын, ордук ыччат, сэнээр-тин ылыта биһиги, спорт ветераннарын, дол-густар, элбэх санаалары үөскэтэр.

Спорт национальной көрүгүнэн салгыы са-йыһнары боппуростара соторутаагыта Майада буолан ааспыт «Урожай» ДСО уобаластаагы Совет-тын мунньагар сыты-тык туруорулунулар. Общество советын пред-седателэ А. М. Алексеев биһиги оройуонмут кы-лааһыттарын ситиһи-лэрин тоһоҕолоон бэли-тэстэ уонна үлэ опытын тарбатын наадалааһар тохтоото уонна атах оон-ньуутун үөрэнэччилэр республикатаагы спарта-киадаларын программа-тыгар киллэрэр наада-лааһын бэлиэтэстэ.

Ол эрэри ылыллыбыт кириилэринэн мунгур-данар, ситиһинэн уос-куйар табыллыбат. Оон-мин бу сурунар сал-гыы хайдах үлэлиирбит ордугун туһунан кылгас-тык бэйэм санаабын этэһиппин баһарабын. Онуоха, бастаан туран, ситиһин төрүттэрин ах-тан аһар наадалаах.

Сүүрбэ бири сыллаа-гыта Петр Посельскай уонна мин кылыһа, куо-бааха республикада бас-таабыппыт. Бүгүн ити педфестал үрдүкү үктэ-лигэр Иван Сергеев уон-на Иван Брызгаев тары-сыйлар. И. Сергеев сааһа 18-һа, оттон И. Брызгаев 16-та. Киинлэр саастары-гар оройуон биллэр кы-лыһыттарыттан бу уо-латтар быһылы көрдө-рүүлэрин ким да сити-спэтэ. Эдэрдэрит онтон уоскуйан хаалбакка өссө дьулуһан дьарыктанал-лара наада. И. Макаров уонна И. Захаров эр

дьонго республикада ик-кис, үһүс призердарынан буолбуттара—урунку өт-түгэр эмиз ситиһиллэ-илик кириин. Быһылгы күрэхтэһиһэ былы-рыһыгы көрдөрүүлэри-гэр үс көрүн түмүгүнэн Иннокентий Макаров 2 м 53 см, Иван Захаров, биллэр травма кэнииттэн 3 м 60 см эппилэр. Бу утумнаах, дьулуурдаах үлэ түмүгэ буолара ки-миэхэ барытыгар өйдө-нөр.

КЫАХТАР ӨССӨ ДА БААЛЛАР

Ситиһин кистэлэннэргэ туохханы?

Оройуонга спорт бу көрүгү күрэхтэһиллэр былааннаахтык ытыл-лаллар. Иккиһинэн, бил-лилээх маастардарбыт В. Ф. Посельскай, Н. А. Адамов уонна И. Ф. Ма-каров ыччаттары кытта кыһамнылаахтык үлэ-лиллэр, бэйэлэрин опы-тарын дэлэйдик үлэс-тэллэр. Усүһүнэн, бири-диннээн физкультура учууталларын сыламтата суох үлэлэрин, ово спорт көрүгүнэн кыаһын таба туһанан дьарыктаны-тыгар болғомтолорун уу-ран үлэлиллэрин бэли-тэххэ сөп. Холобурга республикада күрэхтэһи-н быһыл аһардастыы аа-тырбыт И. Брызгаев уонна И. Сергеевы иитэн таһаарбыт Соловьев аҕы-кылаастаах оскуолатын учуутала З. И. Федоров ааттаахха сөп.

Кылыы өссө да сайдар кыахтаах. Ол ханныкта-рый?

Д. ЭВЕРСТОВ,
Саха АССР спордун маастара.

Бастагытынан, атах оонньууттар спортивнай секциялар оскуолаларга даһаны, нэһиликтэргэ даһаны былааннаахтык үлэлэһөттөр. Оттон утум-наах эрчиллэһэ суох тү-бөһөх ойууларга үчү-гэй түмүгү ситиһэр кыал-лыбат. Иккиһинэн, кү-рэхтэһиллэргэ раард 3 м 60 см эппилэр. Бу утумнаах, дьулуурдаах үлэ түмүгэ буолара ки-миэхэ барытыгар өйдө-нөр.

Д. ЭВЕРСТОВ,
Саха АССР спордун маастара.